

پاکانه

رؤبن نافریت
و/ له ئینگلیزییهوه: شیرزاد حسەن
(سلیمانی)

دهستی سپی پیستهکان، دیاره لهم دۆخه دا سه رکه وتنی
من و براو خوشکه م به جوژیک له جوژه کان قه ره بووی
نوشوستی ئه وان بوو.

سه باره ت به منیش.. خویندن و ده رچوون له ناودارترین
زانکوژی ولاتدا سه ره تابه کی زۆر مژده به خش بوو. گرفتی
گه وره له وه وه دهستی پیکرد که من رینگایه کی جیا وازم
هه لێژارد له وه ی که دایک و باوکم چاوه رپیی بوون،
هه لێژاردنی پیشه وه کاریک که ئاراسته یه کی ته واو
جیا وازی هه بوو له وه ی ئه وان بۆیان هه لێژاردبووم. زۆر
به ساده یی ئه وان چاوه رپیی بوون که من بېم به پارێزه ر،
ئه وه یان هه لێژاردنیک بوو که ئه مپۆکه وای ده بینم بۆ
که سێکی وه ک من تا ئه وه پری بیزه وه ر بوو؛ شتیک که
خه یالْم بۆی نه ده چوو. باوکم، زۆر به تابه تی، له نیو ریزی
کار و پیشه کاند، پله و پایه ی پارێزه رانی به سه رتوپی هه ر
هه موو پیشه کان ده زانی و شوینیک زۆر بلندی بۆ
داده نا، هه میشه به و ئاراسته یه شدا منی هان ده دا. باوک
خه ون و حه زه کانی خۆی ده رخوا رده دام هه رو هک ئه وه ی
به زۆر له گه نیک شیوم ده رخوا ر بدات، شیویک که له
جوژه ها سه وه لێندراییت.

به لام ئیستاکه، له دوای سالانیک زۆر من
گه یشتوومه ته شوینیک که هه رگیز خه ونم نه ده دی به وه ی
که پێیده گم، له و گه شته مدا دژ به خولیا و مه یلی دایک و
باوکمه وه هاتم، دژ به ته معاهه زۆر شکو دار و
گه وره که یان.

من هه نووکه نووسه رم.
رینگای ئه و گه شته م، هه ندیک جار، پر بوو له کو سپ و
ناره حه تی، گومان و دلّه راوکی. زۆر جار ان خه یالی ئه وه
دایده گرتم که بگه رپیمه وه. ته نیا هۆبه ک که وای له من کرد
نه گه رپیمه وه دوا وه، ئه وه بوو که به درپژایی ئه و گه شته م
ده رکم کرد که هه ر له سه ره تا وه هیه چ شتیک به هه لێژاردنی
خۆم نه بووه، به لکو ئه و گه شته م، هه رچه نه ده سه خت و
دژوار بوو بیت، پێشتر چاره نووسیک منی خسته سه ر ئه و
رینگه یه.

ساته وه ختی راسته قینه ی ئازادیی من له و خاله دا چر
بۆه که له ناو خۆمدا دانم به وه دانا، سه رباری ئه و

پرسیار: له جیهانیکدا که پره له ئه گه ری تازه و
چاوه پروانی و هیتقدارییه کی بئ شو مار، ناخۆ ده بیت
که سێکی مه کسیک- ئه مریکی که تازه له زانکوژی
«هارقارد» ده رچوه چ به خت و ژیانیک چاوه رپیی بکات؟
وه لام: نا ئومیدی و دلّساردی.

سه رباری ئه وه ش کورته ی حه کایه ته که له وه دایه که
چه نه قورسه، چه نه جیا واز و درپژخایه نه بۆ که سیک له
ته مه نی سی و یه ک سالی ده ست پێبکاته وه. من
هه میشه زۆر ده ترسام که به رده وام دایک و باوکم نا ئومید
ده کم.

ئه وان هه ردووکیان نه یانته وانیبوو له ژبانی خو یاندا
سه رکه وتنی گه وره به ده ست بینن، چونکه له نا و
هه ژارییه کی کوشنده ژبانیان گوزه راندبوو، سه رباری
چه شتی تالای ده مارگیری و جیا وازی ره گه زی له سه ر

رواينەى لە كۆلتورى ئىمەدا بۆ سەرکەوتن ھەيە و منى لەسەر پەرودە كرابووم، من پىم باشتەر بوو نووسەرىكى پر كۆشش و ماندوو بىم لەوھى كە پارىزەرىكى سەرکەوتوو بىم. ئىستاش كە رىگاگە لەبەرچاوم جوان ديارە و تەختە، دلم پرە لە رەزاسەندى و خوشوودى بەوھى كە دەزانم من دواجار بە چنگە كرى ئوانىم ژيانىكى ئاسوودە بۆ خۆم بسازتىم، بەوھى كە من ئەو شتەم كە زۆر لەلام خوشەويستە، دەشزانم كە ئەركىكم لەسەرەو مەرجه جىبەجىي بكم.

بەلام پر بوو لە رۆژگارىكى وا كە زۆر بەزەقى لەسەر يادەوھى ئاسەوارى ناخۆشى بەجىھىشتوو، رۆژگارى پەشىوى و دور لە دلنىيى و بى ئوقرىيى، رۆژگارىك كە بوو بە رابردوو، بەلام ئەوھندەش لىمەوھە دور نىن.

ھەر بۆ نمونە: من دەمەتەقتىيەكى خۆم و باوكم لەيادە كە چەند ناخۆش و دژوار بوو، دووسال لەمەويەر، كە بەتايبەتى ھەردوو لامان شەرانگىز بووين. ھاواركردن، نەفەت باران، ھەردوولامان لەسەر ھىلى تەلەفونەكە ئاگرمان دەكردو، ھەر يەكەمان دەويست لەو شەرە دەمەدا ئەوى دىكەمان تاوانبار بكمىن و قسەى خۆى زال بكات. ئەم درامايە - كە دەبوو بە شوئىنىك بگات و تەواو نمايش بكرىت، ھەر كەسە و رۆلى خۆى بىنىت، سالى دووسى جار - ھەر دەبوو بە دەبەھا خەمخۆرى و بايەخى باوكانە كۆتايى پىبىت. ئەو پىرەمىردە زۆر بە وردى گفەتەكانى خۆى ھەلدەبژارد و دواجار دەبوو لە دواى ئەو سەركوتانەويە نەرمونىانتر خۆ بنوئىت و بەجۆرىكى دىكە كۆتايى بەو وانەيەى خۆى بەئىت.

«ئىمە خەمى تۆمانە، من و داىكت. ئىمە دەزانىن چەند گران بۆ تۆ دەگوزەرىت.»

بەلئى. گران گوزەرا. ھەر لە سەرەتاوھە گران و زەحمەت بوو - گرانتەر لەوھى كە خەيالەم بۆى چووبىت، سالانىك لەمەويەر، كە بۆ يەكەمجار برىارم دا خۆم بدەمە دەست پىشەيەك، بە پراوپرى، بۆى بژىم، پىشەيەك كە زۆرىي نووسەرانى دىكە، كە لەوانەشە حوكمەكەيان دروستتر بوو بىت، كە تەنيا وەك حەز و خوليايەك سەرگەرمى ئەو گەمەيە بووبن.

خۆ بەخۆكردن و گوزەران لە رىي نووسىنەوھە تا بلئى ئازار بەخش بوو. وەك نووسەرىكى سەربەخۆ وای لىھاتبوو ھەموو رۆژىك بنووسم، بە فاكس چەندەھا وتار و نووسىنى جۆر بەجۆرم دەنارد كە مەرج نەبوو سەرنجى خەلكى رابكىشىت، دەمناردن بۆ چەندەھا رۆژنامەو گۆفار. ھەندىك جار لە رىي پۆستەوھە چەكم بۆ دەھاتەوھ. بەلام ھەرگىز وەك پارەكە خۆ مسۆگەر نەبوو. ھەر لەبەر ئەوھە رامەوھە شوئىنى دىرىم كە پىشتەر تىايدا ژىابووم،

سان جۆتانكوىن ئالى كە كەوتبووھە ناوھراستى كاليفورنيا. من مالى دلخوازىكى خۆم كە بە پەناگا كە كچىكى مېھربان بوو، زۆرىي كات ئىشم دەكرد، لە رۆژىكدا حەفتا و پىنج دۆلارم وەردەگرت لە بەرامبەر ئەوھى مامۆستايەكى يارمەتيدەر بووم لە قوتابخانە سەرەتايى و دوا ناوھندىيەكان، تەنيا ئاواھى دەمىتوانى لەسەر خولياو حەزى خۆم بۆ نووسىن بەردەوام بىم. ھەر كاتىك بلوايە و لە كۆلئىكدا وەك وانەبىژ بانگھىشت كرابام؛ دەچووم، ھەلبەت لە برى قسەكانم پارەم وەردەگرت. جارىكىيان لە رادىو و لە «لۆس ئانجلز» بانگىيان كەردم بۆ بەرنامەى «تۆك شو» كە بابەتى جىاوازى دەخستە بەر گوئى خەلكى بۆ دەمەتەقتى، ئىتر وای لىھات رادىوكان وەك كەسايەتییەكى ئەدەبى ناودار لەو شارەدا بانگىيان دەكردم. ھەر ھەمووشى بۆ ئەوھە بوو كە دەرهەقتى ئەوھە بىم لەسەر نووسىن بەردەوام بىم.

جىا لەوھى كە من بە چنگە كرى نانى خۆم پەيدا دەكرد، لە ھەمان كاتدا ھەولم دەدا، گەر بوارم بۆ بەرخسايە، كە سەرگەرمى ھەندىك پڕۆژەى دىكە بىم و خۆم تەرخان دەكرد كە ستراتىژىك ھەبىت بۆ نووسىنى كىتەب. ھەر لەوكاتەدا كە تەمەنم بىست و پىنج سال بوو توانىم كىتەبىك دەركەم، لە ھەفتەيەكدا چەند سەعاتىك تەرخان دەكرد تاوھكو ھەندىك بىرۆكەى تازە بدۆزمەوھە و پڕۆژەى چەند كىتەبىك بەخەمە سەر كاغەز بەو نىيازى بتوانم شاكارىك بەرھەم بىم. پاشان ھەر دەبوو چاوەرى بىم. چاوەرى. چاوەرى. پاشان چاوەروانىيەكە بە زنجىرەيەك نامە كۆتايى دەھات كە ھەر ھەموويان نامەى رەتكردنەوھى كىتەبەكانم بوون كە لەلایەن دەزگا چاپەمەنىيەكانەوھە دەگەيشتنە دەستم و بە پڕۆژەكانم قايل نەبوون. كەواتە جارىكى دىكە تىھەلدەچمەوھە و قرتە قرت من و كۆمپىوتەرەكەم دەست پىدەكەينەوھە.

«تۆ بە نىيازىت تا كەى ئاواھى بەردەوام بىت؟ ئەوھەتا ناگەيتە ھىچ. ھەر لە ھەول و تەقەللا دايەت.

من و داىكت حەز دەكەين سەرکەوتوو بىنىن.»

منىش حەزم دەكرد كە داىك و باوكم بۆ جارىكى تر وایان لىبىت شانازى بەمنەوھە بكن. دواى نۆ سال خۆ خەرىك كەردن بە نووسىن بەشپۆھەكى ئازاد و سەربەخۆ، سەربارى وانە و تەنەوھە، بەشدارىم لە نووسىن بۆ رۆژنامە سەركەى و گۆفارە ناخۆيەكان، جگە لەوھى كە لە بەرنامەى «تۆك شو» دا لە رادىو ھەمىشە مىوان دەبووم، لەولواوھش بەشپۆھەكى وەختەكەم لە قوتابخانەكانى سەرەتايى و دواناوەندىدا مامۆستا بووم. كەچى ھىشتا ھىسلاكى ئەوھە بووم دەرهەقت بىم پارەى ناو لىستەو پىسولەى حىسابەكانى سەر ئەستۆم بەدم و ئامادەى

ئەرکەكانى خۆم بىم.

دوچار، لەبەھارى سالى پارسا، ھەستىم کرد ئىدى من تەواو پىر بووم و قەلسم. نەك لە خودى نووسىن خۆى، بەلكو مەسەلەكە ئەو شوپىنە بوو كە تىايدا نىشتەجى بووم. ھەلبەت من وەك پىرپارم دابوو كە بىمە نووسەر، بەھەمان دلگەرمىيەو مەبەستىم بوو كە لەو شارەى خۆمدا نووسەر بىم، بەلام خەون و ئامانجەكانم دژ بەيەك دەوستانەو. ھەميشە لە خۆمدا ئەو ئارەزووم گەرم دەکرد كە نىزىك بەو مەلبەندە بىم كە رەگ و پىشەمى لى داکوتراو، بەلام وەك ھەستىکردن بوو بە گوناھىك كە جىھىشتى ھەواری خۆت دروستى دەكات، كەچى وەك گەنجىكى تەمەكار و پىر خەون من ھەواری خۆم جىھىشت، بەلام چوونم بۆ ئەو شارە چكۆلانەى كە دەبوو بەختى خۆمى تىدا تاقى بەكەمەو جۆرىك بوو لە عەقل بەخەساردان، چونكە ئەو ھەل و بوارانەى لەو شارۆچكانەدا ھەبوون زۆر بەرتەسك و سنووردار بوون. گرفتى من لەو پىو دەستى پىكر كە من دوچار گەبىشتە ئەو راستىيە سادەيەى كە شوپىنكى وەك «سان جۆ ئاكوبىن قالى» دەتوانىت بە چەند كار و پىشەيەكى زۆر كەم كۆمەك بكات، بە ئاشكراش دەرگەوت، كە ئەو دۆخە بە كەلكى من نەدەھات.

لە ناكاو، من زانىم كە من ناتوانم ھەردوو ئامانجەكەم لە ھەمان كاتدا بىنمە دى؛ يان خۆ بەستەنەو بە رەگ و رىشە يان نووسىن. دەبوو يەككىيان ھەلبىزىم. دوچار نووسىنم ھەلبىزارد.

ئى كەواتە، غەمگىن و نابەدل، كەوتەو خەيالى ئەو ھى لەو دىو سنوورەكانەو بۆ شتىكى دىكە بگەرىم، نامەم بۆ چەندەھا سەرنووسەرى رۆژنامەكان نارد كە من ئامادەم ئەو «دۆل» ھى خۆمان جىبھىلەم گەر يەككىيان شتىكم پىشكەش بكات. لە ماو ھى دە رۆژدا تكىتى فرۆكە و خەرجى مانەووم بۆ دوو رۆژ پىگەبىشت لە فىنكس تاوھكو لەتەك «ئەربىزونا رىبەبلىك» گەتوگۆيەك ساز بەدىن. دواى دوو مانگ پىشنىارىكى زۆر پى قازانج بەدەست گەبىشت، ھەتا پارەى ھاتو چۆ و ھەموو خەرجىيەكىيان خستە بەر دەم. لە ھەمووى گرنگتر ئەو ھوو كە دوو ئەركىيان پى سپاردم: يەككىيان بەشدارىم وەك ستوونووسىك، ئەوى دىكەيان كارکردنم بوو وەك ھەوائىر و ناردنى راپۆرت بوو، گرنگىيەكەشى لەو دەابوو كە ئەوانەى منىيان بە كرى گرتبوو لە ياساو رىساي رۆژنامەى تەقلیدى و باو ھەلگەرابوونەو و لىدەگەران بە ئازادى ئەو بەكەم كە رۆژنامەكانى لىي دەتەكەنەو و ھەزىان پىنەدەكرد ئەو ھەش يارمەتى دام كە خاوەنى دەنگى خۆم بىم.

من دەقەودەق ئەو رۆژەم لەيادە كە ئەو ھەلەى كارکردنەم بۆ رەخسا. خەيال و زەنىم بۆ ئەو نۆ سالى دەگەراپەو كە من لەو زەمەندە بەرگەى زۆر شتم گرت- ھەر ھەموو ھەلەو كەموكورىيەكان، ئەو ھەموو نووسىنە پىر لە ھىلاكىيە، ئەو ھەموو نامە زۆرەى رەتكردەو؛ رەتكردەو ھى بەرھەمەكانم، ئەو ژمارە زۆرە لە سەرنج و نامەى ئاگادار كەردەو، دوچار ھەستىم بە شانازى كرد، تا رادەيەك، كە من بايى ئەو ھەندە بەھىز و ئازا بووم كە ئەو پىرايەم بەخۆم ھەبىت و بەردەوام بووم. پاشان لەنىو گەرمەى ئاسوودەگى و شكۆ و ئارامىدا فرمىسك بەسەر پرومەتەدا جۆگەلەى بەست. نوقمى ھەلچوون و داچوونىكى سەير بووم.

ئىستاكە من رۆژانى خۆم لە ژوورى ھەوالدا بەسەر دەبەم، كەسانىك دەورىان داوم كە لەگەل وشەى نووسراودا لە گەرمەى مەلانىدان. خاوەنى خەرجى زۆر و كارمەند و چەندەھا سىلى تەلىفون. مووچەكەم بە بەراورد لەگەل سالى پار پىنج ئەو ھەندە زىادى كەردو. وازم لە مامۆستايى ھىناو- سەردەمى ھاتوچۆم بە پاس بەسەرچوو. بەلام ھىشتا مىواندارى رادىۆكان رەت ناكەمەو جاروبار كۆر و موخازەرەم دەبىت.

بەلام ھىچ كام لەو شتەنە بەقەد ئەو رەزامەندىيەى داىك و باوكم لەلا خۆش نىيەو دلنىام كە ئاسوودەترن و باشتر دەخەون لەم رۆژانەدا، ئەوان و ايان لىھاتووە كە سەرلەنوئى شانازى بە منەو بەكەن.

ھەتا گەر سەركەوتن بۆ خۆى باشترىن تۆلەش بىت، ھەرگىز بەقەد ئەو وشانەى باوكم شىرىن نابن كە لەم دوايەدا و لە پاش نىوەرۆيەكدا لە زارى ھاتە دەرى. بەيەكەو بووین و لەناو شاخان دەگەراپەو، رىك لەو شوتەى كە بەمەندالى ماسىمان تىدا راو دەكرد. لەبەردەم كۆگايەكى گەورە و كۆندا وەستىن، باوكم دۆستانە لەگەل پىرەمىردىكدا كەوتە دەمەتەقى كە قوتووى خۆراكى لە پشت كاوتەرەكەو رىز دەكرد.

باوكم بە پىرەمىردەكەى وت:

«ئەم پاش نىوەرۆيە ھاتىنە ئىرە بەو ئومىدەى كە خۆمان بىنىن ئاوەكە چۆن ھەلساوە، بەلكو دواتر بتوانىن چەند ماسىيەك بگرىن.»

پاشان ئامازەى بۆ من كەردو وتى: «ئەو ھىيان كورپى منە كە ھۆ لەوئى وەستاو. نووسەرىش».

سەرچاوە:

The New York Times chicken Soup
For the Writers, Soul